

คนรวยของญี่ปุ่นอยู่ที่ไหน ใช้ชีวิตอย่างไร

รับสรรค์ เลิศในสัตย์

คณะบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

E-mail: orbusiness@hotmail.com

กลุ่มแรกคือ **กลุ่มเจ้าของกิจการ SME** ธุรกิจนั้นถึงแม้จะไม่ใช่นานาชาติ แต่ก็เป็นธุรกิจการผลิตที่เป็น niche market ในขณะที่ยอดขายที่เกี่ยวข้องกับ IT กำลังเติบโต เป็นต้นว่า เป็นกิจการเกี่ยวกับยานยนต์ที่มีลักษณะการใช้พิเศษ เครื่องจักรอาหาร สินค้าป้องกันภัยและเครื่องจักรบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น ทางด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายนั้น เนื่องจากธุรกิจบีบรัดทำให้ไม่มีเวลามากนัก จึงใช้ชีวิตเหมือนกับคนธรรมดาทั่วไปก็มีมาก พยายามทำตัวให้ไม่เป็นที่โด่งดัง เพราะต้องการปกปิดความลับทางธุรกิจต่างๆ ส่วนสภาพของสินทรัพย์เป็นแบบ Flow-Stock balance คนกลุ่มนี้มักเป็นเจ้าของธุรกิจที่ไม่โดดเด่น เป็นโรงงานที่ดูเหมือนเก่าๆ เช่น โรงงานหนึ่งที่ผลิตสินค้าประเภทวงจรอิเล็กทรอนิกส์เฉพาะอย่างที่ใช้ในอุปกรณ์ป้องกันภัย ซึ่งเป็นตลาดที่ผูกขาดมาเป็นเวลานาน ต้นทุนสินค้าเพียง 3 หมื่นเยน แต่ขายได้ถึง 3 แสนเยน แต่เจ้าของกลับใช้ชีวิตอย่างธรรมดาๆ เพราะ 1. ต้องการปิดตัวเองจากสังคมเพื่อไม่เห็นเห็นความโดดเด่นของธุรกิจ 2. เพื่อป้องกันการต่อราคาของลูกค้า และ

จาก สถิติของกระทรวงมหาดไทยญี่ปุ่น ผู้ที่มีรายได้สูงที่เกินกว่า 15 ล้านเยน (ประมาณ 3 ล้านบาท) ต่อปี มีการใช้จ่ายที่ลดลงอย่างมาก จากยอดรวม 20 ล้านล้านเยน ในปี 2000 โดยลดลงเหลือเพียง 12 ล้านๆ เยนในปี 2011 ในขณะที่ การใช้จ่ายโดยรวมอยู่ที่ประมาณ 230 ล้านล้านเยน แสดงว่ากลุ่มผู้ที่มีรายได้สูง มีความประหยัดในการใช้จ่ายมากขึ้น โดยเฉพาะการบริโภคสินค้าฟุ่มเฟือยทั้งหลาย เมื่อเปรียบเทียบตัวเลข ตลาดสินค้าระดับสูงของโลกมีอัตราการเติบโตที่ ประมาณ 10% ในปี 2012 ปรากฏว่า ตลาดญี่ปุ่นมีการเติบโตที่ 0%

กลุ่มผู้ที่มีรายได้สูงไม่ได้ลดจำนวนลง ที่จริงแล้วเพิ่มขึ้น จากการสำรวจปรากฏว่าในปี 2004 คนญี่ปุ่นที่มีสินทรัพย์มากกว่า 1 ล้านดอลลาร์ มี 1.34 ล้านคน ในขณะที่ ปี 2011 มีมากกว่า 1.8 ล้านคน จึงได้มีการสำรวจว่ากลุ่มคนรวยที่มีรายได้สูง มีสินทรัพย์มากคือใครอยู่ที่ไหนและมีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างไร

3. นโยบายประหยัดภาษี คนกลุ่มนี้อยู่บ้านธรรมดาไม่ใช่คฤหาสน์ขนาดใหญ่ บางครั้งอาจจะไปทานข้าวกับลูกค้าในภัตตาคารหรู แต่ปกติกินข้าวหน้าเนื้อง่าย ๆ ง่ายๆ สบายๆ เสื้อผ้าที่ใช้ ก็ไม่เน้นแบรนด์ ตะวันตก ใช้สินค้าราคาไม่แพงอย่าง Uniqlo เครดิตการ์ดไม่เคยใช้ พกเงินสดครั้งละล้านเยน เผื่อเหนียว แต่หนี้สุดท้าย ที่จ่ายมากที่สุดก็คือ ค่าสเก เล็กๆ น้อยๆ เท่านั้น คนกลุ่มนี้มีประมาณ 6 แสนคน คิดเป็น 33.6%

อีกกลุ่มหนึ่ง คือ **การเปิดกิจการทางด้านการแพทย์** เช่น ศัลยกรรมเสริมสวย หรือจักษุแพทย์ ทันตแพทย์ โดยเฉพาะหากมีสาขาหลายๆ สาขา โดยที่ตัวเองเป็นทั้งแพทย์และเจ้าของคลินิก พฤติกรรมการบริโภคนั้น มักจะเน้นรถยนต์ นาฬิกาข้อมือแบบหรูๆ มีการบริโภคในระดับสูง แต่เนื่องจากมีงานมากขึ้นไม่ค่อยได้ Entertain ให้กับตัวเองมากนัก การใช้ชีวิตส่วนใหญ่จึงเหมือนคนธรรมดาทั่วไป นอกจากรถยนต์ที่หรูแล้ว มักจะไม่เน้นสินค้าแบรนด์เนมมากนัก มักจะใช้แบรนด์ Uniqlo เช่นเดียวกัน รูปแบบของสินทรัพย์คือ แบบ Flow เน้นการลงทุนและขยายตัวต่อไป มากกว่ามีเงินมากๆ แล้ว ใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย คนกลุ่มนี้โดยรวมจะมีประมาณ 1.8 แสนคน คิดเป็น 9.5%

กลุ่มที่ 3 คือ **กลุ่มเจ้าของที่ดิน** คนกลุ่มนี้มีประมาณ 1.3 แสนคน คิดเป็น 7.1% ส่วนใหญ่จะมีมรดกที่ดินตกทอดมาจากบรรพบุรุษ ยิ่งหากอยู่ในเมืองใหญ่ๆ ยิ่งมีสินทรัพย์ที่มีมูลค่ามาก ส่วนใหญ่มักจะเอาที่ดินไปสร้างเป็นคอนโด หรือแมนชั่น เพื่อเพิ่มมูลค่าสินทรัพย์ไป

เรื่อยๆ พฤติกรรมการบริโภคนั้น คนกลุ่มนี้บางส่วนไม่ค่อยมีเวลามาก แต่ส่วนใหญ่มักจะเอาสินทรัพย์ให้มีอาชีพบริหาร แล้วตนเองก็ใช้ชีวิตอย่างอิสระ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่เน้นการรักษาสินทรัพย์ให้อยู่นานๆ ไม่ปล่อยออกไปง่ายๆ เป็นแบบ Stock คนกลุ่มนี้ยังมีที่ดินในมือได้นั้นมาจากช่องว่างการปฏิรูปที่ดินหลังสงคราม ซึ่งทำให้มีการกระจายที่ดินให้เสมอภาคกัน แต่ยกเว้นที่ดินที่เป็นป่าในขณะนั้น เมื่อมีการพัฒนามากขึ้นก็ทำให้ที่ดินที่เคยเป็นป่าก็ได้รับการพัฒนามีมูลค่าสูงขึ้น

พอจะสรุปได้ว่า คุณลักษณะของคนรวยญี่ปุ่นนั้น มี 4 อย่างด้วยกัน

1. **มีประวัติการเป็นคนรวยมาไม่นาน** ส่วนใหญ่ร่ำรวยหลังจากญี่ปุ่นมีการเติบโตในระดับสูงประมาณปี 1961 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลดำเนินนโยบายเพิ่มรายได้เป็น 2 เท่า

2. **ไม่ชอบมีความโดดเด่น** โดยเฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการหรือเจ้าของที่ดิน เพราะหากเป็นที่รู้จักดีว่าเป็นคนรวยแล้ว อาจจะถูกคนต่อต้านจากสังคม หรือมีคนชอบมาหลอกล่อเรื่องธุรกิจ

3. **มีงานมาก** โดยเฉพาะเจ้าของกิจการและแพทย์ ไม่ยอม Early retire ง่ายๆ อย่างคนอเมริกา (ที่ร่ำรวยแล้วจะเลิกทำงาน ไปพักผ่อนท่องเที่ยว) บ่อยๆ ที่แทนที่จะรับประทานอาหารที่หรูๆ กลับประหยัดเวลาโดยการรับประทานอาหาร Fast food แทน

4. **ไม่ยอมเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสด** ส่วนใหญ่จะเป็น เจ้าของที่ดิน หรือ ผู้ที่เกษียณอายุ หลายๆ ครั้ง ทำให้ขาดแคลนเงินสดก็มี